

DE DEBÒ EXISTEIXEN LES IDEES PLATÒNIQUES?

Ana Escaño Rodríguez

Institut Santa Eugènia (Girona). Alumna 2n Batx

Ramón Alcoberro ha fet una xerrada a la biblioteca Carles Rahola de Girona parlant sobre Plató i les idees. És doctor de filosofia per la UB i antic professor de la UdG. Té una plana web de filosofia molt coneguda i acaba de publicar un llibre: *Platón a RBA*. Us presento el meu resum de la conferència.

Plató va explicar que al món existeix una cosa més important que la vida del món sensible i corporal: són les idees. Elles donen sentit a la vida i no al revés. Plató mai va escriure un llibre tipus tractat, però sí diàlegs on sortia un senyor anomenat Sòcrates, que havia estat el seu mestre, que l'havien matat per ser crític amb la ciutat d'Atenes.

Plató estava convençut que el fet de matar a Sòcrates va ser el pitjor crim que la societat havia comès. Això ho defensava explicant que si estàs discutint, i mates a la persona amb la que discuteixes, t'estàs fent un mal a tu mateix ja que no et pots millorar a través de la crítica.

Plató planteja: "Què significa pensar?" i ell mateix respon pensar és pensar idees, no coses materials. Però, què és la idea? Per entendre això s'ha d'entendre el llenguatge humà. En aquest llenguatge existeixen dos tipus de paraules, podem

usar termes fiscalistes (taula, roba cadira...) i pots definir-los clarament el que aquests termes descriuen el ja que podem veure i tocar i és físic. Es pot discutir com són les coses físiques, però no què són. En canvi el llenguatge humà és capaç de produir un altre tipus de termes, purament abstractes. Són els termes mentalistes que tenen com a referència un estat d'idees, com per exemple la justícia i la llibertat, i que fan referència a una manera de pensar. Els termes mentalistes tenen un món propi, són formes pures i estan més enllà de l'espai i del temps.

Què és, doncs, fer filosofia? Per a Plató, fer filosofia és plantejar-se què és el llenguatge i què fan els termes mentalistes. Filosofem per entendre què és la veritat, què és la justícia o com ha de ser el govern ideal. Es a dir per comprendre les Idees. Aquests termes mentalistes poden ser una arma perillosa ja que hi ha gent que ha mort defensant-los, per exemple, per la justícia o per la llibertat. Tenen la característica de que la gent es pot matar per ells. Quan comprens la Idea i vols viure per realitzar-la, tot el que és material et sembla poc important davant la perfecció de l'ideal abstracte.

Sòcrates, va ser el mestre de Plató, es va passar la vida discu-

tint què són la justícia, el bé o la llibertat i com s'ha de comportar l'home a la ciutat, i per aquesta raó el van matar. A Plató això el va influenciar molt ja que creia que hi havia alguna cosa injusta en una ciutat que era incapaç de discutir sobre els seus propis fonaments. Plató creu que a Sòcrates ("el més just dels homes") l'han matat per preguntar-se "què és la ciutat?". I sobretot el van matar perquè deia que la ciutat no són els carrers, cases ni persones, sinó la convivència i la justícia. Si la ciutat no té una convivència justa llavors la vida dels homes no podrà arribar a ser feliç.

Actualment el significat de la paraula "idea" és diferent a la que li va donar Plató. La psicologia ha transformat el que entenem per "idea" Ara és una representació intel·lectual de l'essència d'una cosa. Per a nosaltres en Pere i en Joan ens fan formar la idea d'home i arribem a les idees comparant allò que els diversos objectes materials tenen en comú. La psicologia ens diu que la ment elabora Idees a través d'un procés d'abstracció i de selecció, comparant allò que les coses materials tenen en comú. Però per a Plató el que existeix de debò no és en Pere o en Joan; els diversos individus singulars només són maneres concretes, sensibles, de ser home. El que existeix és la Idea com a Forma Pura i els objectes, és a dir, les coses materials i sensibles, només són imatges o còpies de les Idees.

En la teoria de les Idees, Plató segueix els Pitagòrics. Per Pitàgores la realitat és una còpia de números naturals. Creien que hi havia una relació entre els números i les coses. Un nombre (per exemple el tres) és el model sobre el qual podem dir que hi ha tres taules o tres cadires. De la mateixa manera la idea d'home és la que ens permet entendre que en Pere o en Joan són homes.

Una idea és la veritat de les coses. Darrere d'un acte bonic, una noia maca i una xerrada interessant, hi ha la idea de bellesa. Per a Plató una idea no és una abstracció, una idea és l'autèntica veritat de les coses. Allò que hi ha en els ulls és la traducció sensible, material d'una autèntica realitat, que són les idees. Una idea mai s'ha de confondre amb una cosa material; és el model de la cosa, la seva perfecció. Per això mai cap de nosaltres –diu el conferenciant– arribarà a ser tan perfecte com una idea. Tota la filosofia occidental ha discutit la teoria de les idees de Plató perquè, per una banda, aspirar a la perfecció de les idees pot ser un bon motor per fer avançar el coneixement. Però per altra banda, cercar les idees ens pot portar a menystenir el cos, que és allò que som materialment. Tant els sofistes com Nietzsche van ser antiplatònics i van reivindicar el cos i la matèria. El debat entre platònics i antiplatònics encara és viu.

Filosofia

filoara.cat/mcf

FILOSOFIA ARA ASSOCIACIÓ

a l'abast

De debò existeixen les idees platòniques?

Prof. Ramon Alcoberro, UdG

Dijous, 24 gener 2019, 18:00 h.

Biblioteca Carles Rahola (Girona)- Auditori Petit

